

RIKSDAGENS SVAR 187/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och till vissa lagar som har samband med den (RP 186/2004 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 10/2004 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen i Finland av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *förordningen*.

2 §

Behörig domstol

I Finland är tingsrätten den domstol som avses i artiklarna 21.3 och 29.1 i förordningen.

Den som med stöd av artikel 21.3 i förordningen yrkar på fastställelse av att en dom som meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen skall erkännas eller lämnas utan erkännande i Finland skall anhängiggöra ärendet vid

en domstol som avses i 10 kap. 10 § i rättegångsbalken eller, om yrkandet enbart gäller fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av ett avgörande som gäller föräldraansvar, vid en domstol som avses i 13 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Också en domstol som avses i artikel 29.2 i förordningen är i samband med ett ärende som gäller förklaring av att en dom är verkställbar behörig att behandla ett i 2 mom. avsett yrkande.

3 §

Sändande av dom för verkställighet

När en domstol med stöd av bestämmelserna i kapitel III avsnitt 2 i förordningen har förklarat en dom om vårdnad om barn och umgängesrätt som meddelats i en annan medlemsstat verkställbar skall domstolen, om domen är verkställbar enligt artikel 47.2 i förordningen, på begäran av sökanden sända domen och ansökan om verkställighet till den behöriga tingsrätten. Gäller domen vårdnad om barn och har det förflutit mindre än tre månader från det domen meddelades, skall domen och ansökan dock sändas till en behörig utmätningsman. Domstolen skall samtidigt uppmana tingsrätten eller utmätningsmannen att se till att domen verkställs i brådskande ordning.

4 §

Översättningar

Vid ansökan hos tingsrätten eller utmätningsmannen om att en dom som meddelats i en annan medlemsstat skall verkställas med stöd av artikel 41 eller 42 i förordningen, skall den part som ansöker om verkställighet i enlighet med artikel 45.2 i förordningen tillställa tingsrätten eller utmätningsmannen en översättning till finska, svenska eller engelska av punkt 12 i det intyg som avses i artikel 41.1 eller punkt 14 i det intyg som avses i artikel 42.1 i förordningen.

5 §

Centralmyndigheten

I Finland är justitieministeriet den centralmyndighet som avses i artikel 53 i förordningen.

Statens och kommunernas socialvårdsmyndigheter samt polismyndigheterna skall på begäran lämna justitieministeriet handräckning för att utreda ett barns vistelseort och levnadsförhållanden, för att säkerställa verkställighet av domar om föräldraansvar som meddelats i en annan medlemsstat och återlämnandet av barn samt i övrigt för skötseln av de uppgifter som enligt artikel 55 i förordningen ankommer på centralmyndigheten.

6 §

Ärenden som gäller placering av barn

Om justitieministeriet tillställs en i artikel 56.1 och 56.2 i förordningen avsedd anmodan som gäller placering av ett barn på en institution eller i ett familjehem i Finland, skall justitieministeriet överföra anmodan till ett i 6 § i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ som kommunen utser i den kommun inom vars område man avser placera barnet eller, om placeringsorten inte har specificerats i anmodan, i den kommun som enligt 45 § i barnskyddslagen (683/1983) beslutar om ordnandet av placeringen av barnet.

Om justitieministeriet tillställs en i artikel 56.4 i förordningen avsedd underrättelse om placering av ett barn i ett familjehem i Finland, skall justitieministeriet överföra underrättelsen till ett i 1 mom. avsett organ i den kommun inom vars område man har beslutat att placera barnet.

7 §

Rättelse av fel i intyg

Domstolar och andra myndigheter skall i intyg som de utfärdar med stöd av förordningen rätta skriv- och räknefel och andra med dem jämfällbara klara fel med iakttagande i tillämp-

liga delar av bestämmelserna om rättelse av fel i
domar och beslut.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Lag

om ändring av 119 och 125 § i äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 119 § 5 mom. och 125 §, sådana de lyder
i lag 1226/2001, som följer:

119 §

— — — — —
Bestämmelserna i 1—3 mom. skall tillämpas
endast om inte något annat följer av rådets för-
ordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behö-
righet och om erkännande och verkställighet av
domar i äktenskapsmål och mål om föräldraan-
svar samt om upphävande av förordning (EG) nr
1347/2000 eller av ett fördrag som binder Fin-
land.

125 §

Bestämmelserna i 121—124 § tillämpas en-
dast om inte något annat följer av rådets förord-
ning som avses i 119 § 5 mom. eller av ett för-
drag som binder Finland.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Lag

om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 april 1983 angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 8 §
och 45 § 1 mom., sådana de lyder, 8 § delvis ändrad i lag 186/1994 och 45 § 1 mom. i lag
620/1996, samt

fogas till lagen en ny 29 a §, till 34 §, sådan den lyder i nämnda lag 186/1994, ett nytt 3 mom., till
lagen en ny 42 a §, till 43 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom. och till 44 §, sådan den
lyder i nämnda lag 620/1996, ett nytt 3 mom. som följer:

8 §

Fastställelse av avtal

Avtal som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt skall ingås skriftligen och för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt.

Om barnet inte är bosatt i Finland, skall avtalet för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, socialnämnden i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt. Om ingen kommuns socialnämnd enligt det ovan sagda är behörig, skall avtalet föreläggas Helsingfors stads socialnämnd för fastställelse.

När socialnämnden prövar om avtalet kan fastställas skall den beakta barnets bästa och barnets egna önskemål så som föreskrivs i 10 och 11 §. Avtalet får inte fastställas om ingendera av barnets föräldrar är dess vårdnadshavare.

Avtal som socialnämnden har fastställt är gällande och kan verkställas såsom lagakraftvunnet domstolsbeslut.

4 kap.

Stadganden som hör till den internationella privaträttens område

29 a §

Bestämmelsernas subsidiaritet

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *Bryssel IIa -förordningen*.

34 §

Grunder för vägran att förordna att ett barn skall återlämnas

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall vid avslag med stöd av 1 mom. 2 punkten på ansökan om återlämnande dessutom tillämpas vad som föreskrivs i artikel 11.4 i förordningen.

6 kap.

Förfarandet vid fastställelse av beslut som har meddelats i en främmande stat och vid återlämnande av barn

42 a §

Förhållandet till Bryssel IIa -förordningen

Om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på ett ärende som gäller erkännande eller verkställighet av ett beslut som har meddelats i en främmande stat, skall bestämmelserna i 36—42 § inte tillämpas på ärendet.

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall på förfarandet i ett ärende som gäller återlämnande av barnet förutom bestämmelserna i detta kapitel tillämpas vad som föreskrivs i artiklarna 11.2, 11.3 och 11.5—11.8 i förordningen.

43 §

Verkställbarheten av beslut som inte vunnit laga kraft

Vad som föreskrivs i 3 mom. skall inte tillämpas, om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på verkställigheten av ett beslut som har meddelats i en främmande stat.

44 §

Sändande av beslut till tingsrätten

— — — — —
Angående sändande för verkställighet av en dom som med stöd av Bryssel IIa -förordningen har förklarats verkställbar föreskrivs särskilt.

45 §

Verkställighet av beslut som meddelats i en främmande stat

Ett beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt som har meddelats i en främmande stat

och som i Finland har fastställts vara verkställbart skall verkställas så som bestäms i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996). Verkställigheten får dock inte inledas efter att barnet har fyllt 16 år. Angående verkställigheten av en dom som har meddelats i en främmande stat och är verkställbar enligt Bryssel IIa -förordningen föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Lag

om ändring av 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 33 § i lagen av den 16 augusti 1996 om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) ett nytt 4 mom. som följer:

33 §

Verkställighet av beslut som har meddelats i en främmande stat samt av förordnanden om återlämnande av barn

— — — — —
Om ett beslut som meddelats i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt skall verkställas i Finland enligt rådets förordning (EG) nr

2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, sker verkställigheten i enlighet med denna lag. På verkställigheten av ett sådant beslut skall 1 och 2 mom. inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 8 § i lagen av den 21 juli 1977 om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/1977) ett nytt 4 mom. som följer:

8 §

— — — — —
Vad som föreskrivs i 1 mom. skall inte tillämpas, om rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål

om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 tillämpas på ett ärende som gäller verkställigheten av ett beslut.

—
Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Lag

om ändring av 45 § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnskyddslagen av den 5 augusti 1983 (683/1983) 45 § 2—4 mom., av dem 45 § 2 mom. sådant det lyder i lag 94/1991 och 45 § 4 mom. sådant det lyder i lag 139/1990, samt
fogas till 45 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 139/1990 och 94/1991, ett nytt 5 mom. som följer:

45 §

För ordnande av familje- och individinriktat barnskydd ansvarig kommun

— — — — —
Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 skall avgöras i Finland, men enligt 1 mom. ingen kommun är skyldig att ordna familje- eller anstaltsvård, ankommer det på myndigheterna i barnets senaste bonings- eller vistelsekommun att besluta om ordnandet av vården.

Har barnet inte haft en bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas, eller om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, till myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man ordna familje- eller anstaltsvård i Finland, är det den kommun vars myndighet enligt bestämmelserna ovan har fattat beslutet i saken som svarar för att vården ordnas och för kostnaderna för detta.

Det ankommer på en kommun som bestäms enligt i 2 mom. föreskrivna grunder att ordna familje- och individinriktat barnskydd för ett barn eller en ung person vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, men som enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland och som ministeriet enligt de preliminära uppgifter som det har fått inte anser ha tillgång till ändamålsenlig vård i det land där den som saken gäller bor eller vistas. Barnskydd kan med stöd av detta moment ordnas bara, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 2 mom.

Kommunen kan genom förmedling av utrikesministeriet begära handräckning för utredning av behovet av barnskydd utomlands. Utredning-

en kan utomlands även utföras av en sådan person som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan utföra uppgifter som ankommer på notarius publicus.

Den kommun, där barnet eller den unga personen är placerad genom en stödåtgärd inom den öppna vården eller i vård utom hemmet eller i eftervård, skall i samarbete med den enligt 1—3 mom. ansvariga kommunen ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Den förstnämnda kommunen har rätt till ersättning för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna av den ansvariga kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Helsingfors den 3 december 2004
